

Jonna Vehmassalo
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK), kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajan virkakelpoisuus,
lastentarhanopettajan virkakelpoisuus
Opinnäytetyö, 2018

KERHOTOIMINNAN PALAUTEJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN JÄRVENPÄÄN SEURAKUN- NAN LAPSI- JA PERHETYÖSSÄ

TIIVISTELMÄ

Jonna Vehmassalo

Kerhotoiminnan palautejärjestelmän kehittäminen Järvenpään seurakunnan lapsi- ja perhetyössä

37 s., 2 liitettä

Joulukuu 2018

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK), Kirkon varhaiskasvatus

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda Järvenpään seurakunnan lasten ja perheiden kerhotoimintaan sähköinen palautejärjestelmä ja tällä tavoin kehittää palautteen keräämistä kerhoon osallistuvilta perheiltä. Opinnäytetyötä varten toteutettiin kaksi palautekyselyä, joiden vastaukset esiteltiin työyhteisössä. Kyselyissä kartoitettiin kerhojen tiedotusta sekä osallistujien tyytyväisyyttä kerhojen sisältöihin ja toimintatapoihin. Palautejärjestelmän avulla kehitettiin toiminnan arviointia tulevaa kerhokautta varten sekä lisättiin vuorovaikutusta kotien ja seurakunnan lapsi- ja perhetyön välillä.

Opinnäytetyöprosessi alkoi keväällä 2017, jolloin kyselyt luotiin. Palaute kerättiin kuluneesta kerhokaudesta 2016–2017. Kyselyt lähetettiin sähköpostitse kaikkiin päiväkerhoihin ja musiikkipainotteisiin perhekerhoihin eli musakerhoihin osallistuneiden perheisiin. Syksyllä 2017 tulokset käytiin läpi lastenohjaajien kanssa ja tulevaa toimintaa suunniteltiin tulosten pohjalta. Palautejärjestelmää on tarkoitus hyödyntää myös tulevina vuosina, jotta tulokset olisivat vertailukelpoisia.

Asiasanat: lapset, perheet, kristillinen kasvatus, seurakunta, asiakastyytyväisyys

ABSTRACT

Jonna Vehmassalo

Developing structures of customer feedback for children's and families' clubs in the parish of Järvenpää

37 p., 2 appendices

December 2018

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Option in Christian Early Childhood Education and Care

Bachelor of Social Services

The aim of the thesis was to create an electronic system of customer feedback for children's and families' clubs in the parish of Järvenpää. This is one way to improve the structures for gaining feedback from the families taking part in the clubs. The thesis includes two questionnaires about communication and content in the clubs. The results of the questionnaires were introduced to the work community. With this feedback system the club action was improved for the following year. This system also increased the interaction with the families.

The questionnaires for the thesis were created in spring 2017. Families were able to give feedback of the previous period 2016–2017 in the clubs. The questionnaires were sent by e-mail to all families taking part in children's day clubs and families' clubs focusing on music. In the autumn 2017 the results were introduced to the children's instructors and the future club action were planned. The customer feedback system is planned to be used again the following year.

Keywords: children, families, christian education, congregation, customer satisfaction

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 LAPSUUS ELÄMÄNVAIHEENA	6
2.1 Lapsuuden kehitysteoria Erik H. Eriksonin mukaan	6
2.2 Lapsi osana perhettä	8
3 SEURAKUNNAN VARHAISKASVATUS	9
3.1 Lapsi ja osallisuuden kirkko	11
3.2 Uskontokasvatus	12
3.3 Kristillinen kasvatus	13
4 TOIMINNAN JOHTAMINEN JA KEHITTÄMINEN	15
5 OPINNÄYTETYÖN YHTEISTYÖTAHO JA LÄHTÖKOHDAT	17
5.1 Opinnäytetyön tavoite	18
5.2 Opinnäytetyön toteutus	19
6 PALAUTEKYSELYIDEN SISÄLTÖ	21
7 PALAUTEKYSELYIDEN TULOKSET	23
7.1 Päiväkerhot	23
7.2 Musakerhot	24
8 POHDINTA	26
LÄHTEET	30
LIITE 1: Kyselylomake päiväkerhoon osallistuneiden lasten perheille	33
LIITE 2: Kyselylomake musakerhoon osallistuneille perheille	36

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatus on lapsen elämässä eri osa-alueilla tapahtuvaa vuorovaikutusta, jolla on merkitystä lapsen kasvulle ja kehitykselle. Sen tavoitteena on edistää lapsen tervettä kehitystä ja oppimista. Ensisijaisesti lasta kasvattavat vanhemmat tai huoltajat, jotka myös päättävät lapsen osallistumisesta eri toimintoihin. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.) Kirkolla on merkittävä rooli kasvattajana ja kasvatuksen tukijana. Seurakunnan varhaiskasvatuksessa lapsi saa ensimmäisen kosketuksensa seurakunnan toimintaan ja ottaa ensimmäiset askeleet kohti oman paikan löytämistä kristillisessä yhteisössä. Varhaiskasvatus on tärkeää ja seurakunnan on panostettava resursseihin ja toiminnan laatuun, jotta ihmiset haluaisivat tulevinakin vuosina tuoda oman lapsensa juuri seurakunnan varhaiskasvatuksen piiriin. (Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä 2013, 8–13.)

Kristillinen kasvatus on kirkon työn yksi suurista vahvuuksista. Luonnollista kristillistä kasvatusta on se, että lapsi on yhteisön jäsenenä jo pienestä pitäen ja tutustuu kristilliseen uskoon. Osallistumisen kautta tapahtuu vähitellen asioiden sisäistäminen ja niiden tuleminen osaksi identiteettiä. Ymmärtäminen tapahtuu myöhemmin. Kristillisen kasvatuksen peruslähtökohtana ei ole tämän vuoksi kääntymys, jolla pyritään muuttamaan ja murtamaan ihmisen identiteettiä, vaan luonnollinen uskon kasvaminen ja sen tuleminen osaksi elämää. (Halme 2008, 185.) Seurakunnan lapsille suunnatussa toiminnassa on säilytettävä lapsenkaltaisuus ja tutkittava uskoa ja elämää lasten näkökulmasta. Lasten on oltava toiminnan keskiössä ja työntekijöiden on muokattava omaa työtä ja toimintatapoja sen mukaan, mitä lapset tarvitsevat.

Päiväkerhotyössä ja oikeastaan koko kirkon kasvatustyössä on aina pyritty etsimään sellaista tapaa ja toimintamuotoa, joka vastaisi lapsen ja perheen tarpeisiin. Päiväkerhon laadullisessa kehittämisessä keskeisenä kysymyksenä on miten toteuttaa kristillistä kasvatusta siten, että lapsen elämän todellisuus tulee kohdattua. Päiväkerhossa pyritään antamaan lapselle hoitoa niin fyysisesti kuin henkisesti. Lapselle annetaan mahdollisuus kasvaa. Tämän rinnalla kehitetään

jatkuvasti päiväkerhon pedagogista ajattelua ja ratkaisuja. Kirkon varhaiskasvatuksessa toimiva sitoutuu päivittäiseen oppimiseen ja kasvamiseen kristittyinä. (Saarinen 1997, 135.)

Keskityn opinnäytetyössäni musiikkipainotteisen perhekerhojen (jatkossa musakerho) ja päiväkerhojen asiakastyytyväisyyskyselyn tekemiseen. Kyselyn pohjalta pyrin kehittämään toimintaa asiakkaiden antaman palautteen mukaiseksi omassa työyhteisössäni Järvenpään seurakunnassa. Opinnäytetyöni sisältää musakerhojen ja päiväkerhojen palautekyselyt ja niiden tulosten läpikäynnin. Tavoitteena on saada mahdollisimman monen kerhoon osallistuvan lapsen perhe antamaan palautetta. Kyselyn avulla on tarkoitus lisätä vuorovaikutusta kerhon ja kodin välillä ja näin antaa perheille kokemus, että heitä kuullaan ja heidän mielipiteillään on merkitystä.

2 LAPSUUS ELÄMÄNVAIHEENA

Lapsuus käsittää ajanjakson vauvaiästä murrosiän alkamiseen. Lapsen fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja kielellinen kehitys on yksilöllistä ja vaihtelee eri ikävaiheissa. Kehityksen lähtökohdat ovat lapsen perimässä, mutta ympäristön merkitys lapsen kehityksen muovaajana on suuri. Lapsuudessa fyysinen kehitys on edellytys itsenäiselle toiminnalle. Ajattelun kehitys ja psykososiaalinen kehitys mahdollistavat lapsen oman itsen hahmottamisen. Lapsuuden kehitysvaiheiden onnistunut läpikäyminen luovat onnellisen perustan selviytymiselle erilaisissa tilanteissa myöhemmissä elämänvaiheissa. (Almqvist 2000, 12–25 & 30–34.)

Lapsen kehityksessä on kriittisiä kausia, jolloin erilaiset aistit ja ajattelu kehittyvät. Ensimmäisen ikävuoden aikana kehitty näköaisti. Vauvasta kolmevuotiaaksi asti lapsen tunteiden säätely kehitty. Motorista ja kielellistä kehitystä tapahtuu noin viisivuotiaaksi saakka selkeästi. Lapsen matemaattinen ajattelu kehitty eniten yhdestä ikävuodesta kahdeksanvuotiaaksi saakka, kun taas musikaalinen kehitys alkaa jo vastasyntyneenä jatkuen kymmeneen ikävuoteen saakka. Jotta kehitystä tapahtuisi kaikilla alueilla, tarvitaan asianmukaisia virikkeitä. (Almqvist 2000, 12–25 & 30–34.)

2.1 Lapsuuden kehitysteoria Erik H. Eriksonin mukaan

Erik H. Eriksonin psykososiaalisen kehitysteorian mukaan lapsen minä on aktiivinen ja luova osa persoonallisuutta. Lapsi on jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäristöönsä. Lapsen kasvuun liittyvät erilaiset sosiaaliset ja persoonalliset kriisit, joiden ratkaiseminen on olennainen osa kehitystä. Lapsen kaksi ensimmäistä vuotta ovat olennaisia perusluottamuksen muodostumiselle. Tärkeää on vuorovaikutus lapsen ja häntä hoitavien aikuisten välillä. Lapsen tulee kokea olevansa turvassa. Turvan kokemiseen vaikuttavat lapsen tarpeiden tyydyttäminen, huolenpidon laatu ja johdonmukaisuus. Kriisin onnistunut ratkaisu ja perusluottamuksen syntyminen antavat lapselle toivon kokemuksen. (Almqvist 2000, 12–25 & 30–34.)

Varhaislapsuudessa, noin kahden ja kolmen vuoden ikäisenä lapsi on vaativa ja tahtoo tehdä asioita itsenäisesti. Ympäristön myönteisellä tuella lapselle kehittyy realistinen kuva itsestään ja kyvyistään. Liiallinen kontrollointi antaa lapselle häpeän tunteen epäonnistumisista. Kehityskriisin onnistunut läpikäyminen antaa lapsen kokea olevansa tahdonvoimainen ja oman itsen kontrolloiminen lisääntyy. (Almqvist 2000, 12–25 & 30–34.)

Leikki-iässä, noin 4–7 -vuotiaana, lapsi on oma-aloitteinen, utelias ja kokeilunhaluinen. Lapsi kokeilee omia kykyjään, mutta huomaa vielä oman itsenäisyytensä olevan rajallinen. Tässä iässä korostuvat ympäristön asettamat rajat lapselle. Leikin avulla lapsi omaksuu ympäristönsä rooleja, rajoja ja asenteita. Onnistunut kehityskriisin ratkaisu antaa lapselle mahdollisuuden kokea olevansa määrätietoinen. Lapsi alkaa asettaa tavoitteita ja suunnata niitä kohti. (Almqvist 2000, 12–25 & 30–34.)

Kouluiässä kehitysteorian mukaan korostuvat osaamisen ja hallinnan kokemus. Lapsi osaa omilla tiedoillaan ja taidoillaan ratkaista erilaisia tehtäviä. Lapsi hakee hyväksyntää lähipiiristään ja läheisten ihmissuhteiden merkitys kasvaa. Oma oppiminen ja osaaminen rakentuvat tässä vaiheessa ja nämä luovat perustan myöhemmälle asennoitumiselle omaan pystyvyyteen. (Almqvist 2000, 12–25 & 30–34.)

Jokaisella lapsella on oma perimänsä ja jokaiselle muodostuu oma elämänhistoriansa omassa elinympäristössään. Näiden pohjalle rakentuu minuus. Näin ollen jokaisen lapsen yksilöllisyyttä tulee kunnioittaa. Lapsi saa ja hänen täytyy olla erilainen ja hänen tulee saada arvostusta juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella lapsella on myös omat elämänkysymyksensä, jotka perustuvat hänen omiin elämäkokemuksiinsa. (Luukkonen 1997, 32–33.) Lapsen kehityksen perusta on syntymästä alkaen vuorovaikutuksessa hänen ja aikuisten välillä. Lapsen kehitys liittyy kiinteästi sen perheen kehityskulkuun, jossa lapsi kasvaa. Lapsi saa huolenpitoa ja kiintymystä perheessä ja osallistuu vuorovaikutukseen vanhempien kanssa, jotka ovat häntä taitavampia ja saa siten haasteita vuorovaikutuksen oppimiseen. Vuorovaikutus, myönteisten tunteiden osoittaminen, rajojen asettaminen ja kehittymisen edellytysten luominen ovat lapsen kehityksen lähtökohtia.

Yksilöt omaksuvat toimintamalleja niiltä perheenjäseniltä, joiden lähellä he elävät ja joista pitävät. Lapsi tarvitsee lähelleen myös muita aikuisia, joihin hän voi peilata minuuttaan ja laajentaa sosiaalista verkostoaan. Lähisukulaiset ovatkin merkittävässä asemassa lapsen elämässä hänen kehityksensä kannalta. Erityisen tärkeäksi tämä on koettu silloin kun perhe elää olosuhteissa, jotka ovat hankalat lapselle ja jolloin vanhemmilla ei riitä voimavaroja lapsen tukemiseen. Sisarusuhteissa lapsi oppii ymmärtämään toisten tarpeita ja sosiaalisia sääntöjä ja pitämään puolensa. Elämän pelisääntöjen harjoittelu on turvallista sisarusuhteissa. Aikuinen on lapsen tuki sosiaalisten taitojen kehittämisessä. Lasta tukevat tunteista ja yhdessä elämisen menettelytavoista keskusteleminen ja roolimallina oleminen. (Luukkonen 1997, 33–34.)

2.2 Lapsi osana perhettä

Avio- tai avoliitossa asuvat tai parisuhteensa rekisteröineet henkilöt ja heidän lapsensa muodostavat virallisen määritelmän mukaan perheen. Myös jompikumpi vanhemmista lapsineen tai edellä luetellut lapsettomat henkilöt ovat perhe. Lapsiperheeksi voidaan luokitella perhe, jonka kotona asuu vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi. (Tilastokeskus i.a.) Perheiden moninaisuus on nykypäivänä tavallista. Yli kolmannes perheistä on jollakin tavalla monimuotoisia. Monikkoperheet, yhden vanhemmat perheet, maahanmuuttajaperheet, uusperheet, adoptioperheet ja sateenkaariperheet ovat kaikki mahdollisia lapsen lähipiirissä. Lapsen vanhempana voi perheessä toimia myös joku muu kuin se, jolla on juridiset vanhemman oikeudet. (Väestöliitto 2018.)

Jokainen lapsi tarvitsee ympäristöltä hyväksyntää ja tukea omiin perhesuhteisiinsa. Lapsella on oikeus tuntea kuuluvansa perheeseen, jossa hän saa turvaa ja huolenpitoa. Lapsen ajatus oikeanlaisesta perheestä muodostuu jo varhain. Lapset omaksuvat rajoja ja määritelmiä ympäristöstään. On tärkeää, että lapselle opetetaan tasa-arvoisia rakenteita ja asenteita jo pienestä pitäen. Näin lapsi oppii arvostamaan ja ymmärtämään erilaisia perheitä. (Väestöliitto 2018.)

3 SEURAKUNNAN VARHAISKASVATUS

Seurakunnan lapsityön juuret ovat kastekäskyssä. Kirkon varhaiskasvatus tukee lapsen ja perheen välistä kasvatusta, jolloin olennaista on työntekijöiden ja perheiden vuorovaikutus, niin sanottu kasvatuskumppanuus. Seurakunnissa ympäri Suomen tarjotaan kristillistä kasvatusta tukemaan lapsen kokonaisvaltaista kehitystä. Lähtökohtana voidaan pitää lapsen kastetta, jossa yhteinen kasvatus- ja opetustehtävä on annettu. Kirkon varhaiskasvatusta määrittää kirkkolaki, jossa mainitaan velvoite huolehtia kaikenikäisten kristillisestä kasvatuksesta. (Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä 2008, 10.)

Kirkko järjestää erilaisia avoimia varhaiskasvatuspalveluja, esimerkiksi päiväkerhoja. Samalla kirkko täydentää yhteiskunnan tarjoamia palveluja lapsille ja perheille. Seurakuntien varhaiskasvatus perustuu siis kristilliseen kasvatukseen, mutta yhteistyötä tehdään myös yhteiskunnan varhaiskasvatuspalveluiden kanssa tukemalla siellä tehtävää uskontokasvatusta. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.)

Evangelisluterilaisen kirkon lapsityön toiminnallinen perusta on viimeisten vuosikymmenien aikana rakentunut vahvasti pyhäkoulu-, kerhotyön ja erilaisten arjen toimintamallien varaan (Alopaesus-Karhunen, Wennermark 2004, 13). Päiväkerhotyön ensimmäisiä alkujuuria ei voida osoittaa kovin selvästi. Toimintaa on ollut siellä, missä sitä on tarvittu. Monet päiväkerhot ovat alkaneet kotien toivomuksesta saada lapsilleen kehittäviä virikkeitä. (Alopaesus-Karhunen, Wennermark 2004, 17.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat valtakunnallisesti varhaiskasvatuksen sisällöllistä suunnittelua ja toteuttamista. Tavoitteena on ensisijaisesti edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. (Petjä 2008, 122.) Varhaiskasvatuksen uskontokasvatuksessa lapselle tulisi antaa hyviä valmiuksia oman identiteetin rakentamiseen. Se auttaa suvaitsevaisuuden ja tasavertaisuuden kehittämisessä. Varhaiskasvatuksen toimintaympäristöä ja kulttuuria tulee rakentaa hyväksymään erilaisuutta, sillä tämän päivän lapset elävät hyvin monikulttuurisessa

ja moniuskonnollisissa yhteyksissä. Erilaisten katsomusten ja vakaumuksien kohtaaminen ja kunnioittaminen on tärkeää jo lapsena. (Petäjä 2008, 127.)

Suomessa seurakuntien toteuttama päiväkerhotoiminta on kansainvälisesti tarkastellen ainutlaatuista. Missään muualla maailmassa ei ole kirkolla samalla tavalla laajaa ja säännöllistä, arkisin tapahtuvaa kasvatustoimintaa. Sitä voidaan kiistatta pitää vahvuutena kirkon kasteopetuksen kokonaisuudessa. Päiväkerhotyö on kirkon kasteopetusta 3–6 -vuotiaiden lasten parissa. Päiväkerhossa lapsi saa kasvaa seurakunnan yhteydessä sillä tavalla, että hänen kokonaiskehityksensä otetaan huomioon. Päiväkerhon tehtävänä on tukea kotien kristillistä kasvatusta ja siihen sisältyy yhteistyö päiväkerholaisten vanhempien kanssa. Päiväkerhotyöllä on kasvatuksellinen, hoidollinen ja diakoninen tehtävä. Se on olemassa lasta ja hänen kasvuaan varten. Lapsi tarvitsee kokemuksia hiljentymisestä ja kerhossa lapsella onkin mahdollisuus kokea Jumalan läsnäoloa ja saada hoitoa uskonelämälleen ja vastauksia kysymyksiin. (Saarinen 1997, 130.)

Päiväkerhossa lapsi oppii toimimaan ryhmän jäsenenä ja hän oppii samalla vuorovaikutustaitoja sekä ilmaisemaan omia mielipiteitään ja ajatuksiaan. Lapsi oppii myös kuuntelemaan toisia, neuvottelemaan sekä keskustelemaan ja tekemään toisten lasten kanssa yhteisiä suunnitelmia ja päätöksiä. Päiväkerhon ilmapiiri ja toiminta pyritään rakentamaan sellaiseksi, että lapsella on mahdollisuus vahvistaa ja kehittää myönteistä minäkuvaansa ja kokea hyväksytyksi tulemistä. (Saarinen 1997, 131.)

Päiväkerhon kasvatustoiminta perustuu vahvasti kristilliseen ihmiskäsitykseen ihmisen ainutlaatuisuudesta luotuna ja vanhurskaana yksilönä. Kasvatus on kokonaisvaltaista, niin että koko toiminta ja yhdessä oleminen leikkeineen, hartauksineen ja erilaisine toimintatuokioineen sisältyy siihen. Lapsi saa päiväkerhossa kokemuksen seurakuntayhteydestä, sillä monesti päiväkerho on hänen seurakuntansa. Lapsi tutustuu samalla kotipaikkakuntansa seurakuntaan, työntekijöihin ja kirkkorakennukseen. Lastenohjaajalla on merkittävä paikka lapsen elämässä turvallisena aikuisena. (Saarinen 1997, 132.)

Seurakuntien perheille suunnattu toiminta on laajaa. Säännöllinen kokoontuminen tutussa ympäristössä antaa hyvän mahdollisuuden kokea yhteyttä tutussa ympäristössä yhdessä saman alueen lasten ja aikuisten kanssa. Kerhoissa saa tukea oman identiteettinsä rakentumiseen ja vanhempien kanssa voi pohtia kasvatukseen, perheeseen ja ihmisenä elämiseen liittyviä kysymyksiä yhdessä toisten aikuisten kanssa. Kerho tarjoaa aikuiselle mahdollisuuden saada luottamusta kasvattajana ja koko perheelle on tärkeitä saada myönteisiä kokemuksia seurakunnan yhteydessä elämisestä ja hiljentymisestä. (Alopaeus-Karhunen, Wennermark 2004, 22.)

Vanhemmuuden tukeminen ja seurakunnan perhetyö on suunta, jota tulee edelleen kehittää. Tulevaisuudessa haasteena kirkolla on ennaltaehkäisevä, intensiivinen perhetyö, joka paneutuu esimerkiksi vanhemmuuden roolin tukemiseen ja kristillisen kasvatuksen kysymyksiin. Haaste tulevaisuudessa on erilaisten perheiden tukeminen kriisitilanteissa. (Alopaeus-Karhunen, Wennermark 2004, 23.)

3.1 Lapsi ja osallisuuden kirkko

Kirkko on olemassa myös lapsia, nuoria ja perheitä varten. Kirkossa osallisuus on tärkeää. Osallisuuden kirkko puolustaa jokaisen ihmisen ihmisarvoa ja ilahtuu ihmisistä. (Virtanen 2011, 80–82.) Lapsen asemaa osallisuuden kirkossa pyritään ymmärtämään ja hahmottamaan eri puolilla maailmaa lapsiteologiaksi kutsutun liikehdinnän piireissä. Lapsiteologia etsii lapsen paikan seurakunnan ja kirkon elämässä. Lasten, nuorten ja heidän kotiensa kirkossa kasvaa tietoisuus siitä, että Jumala ei ole kenenkään omaisuutta eikä kukaan pysty hallitsemaan sitä, ei edes kirkko. Yksinkin, omana itsenään, ihminen on Jumalan kuva. Mutta aivan erityisesti hän on sitä yhdessä muiden kanssa. (Virtanen 2011, 86–88.)

Käsitys lapsen kasvusta ja lapsuudesta vaikuttaa väistämättä kasvatustyöhön. Omat kokemukset lapsuudesta, koulutus ja yhteiskunnassa vaikuttavat korostukset ovat pohjana tämän päivän arvoillemme ja sille, miten näemme ja kohtaamme lapsen. Varhaiskasvatuksen tehtävä on antaa lapselle tukeva perusta kohti aikuiseksi kasvua. Lapsi tarvitsee kasvun aikaa ja jokainen ikäkausi on tarkoitettu

elettäväksi kokonaan, jotta elämän perustuksista tulisi kestävä. (Kangasmaa, Petäjä, Vuorelma 2008, 34–35.)

Jokainen lapsen kanssa työskennellyt tai elänyt tietää kuinka ytimeen lapsen kommentti saattaa usein osua. Lapsen jokainen päivä sisältää ison määrän kysymyksiä. Kyselemällä ja pohtimalla lapsi luo omaa pohjaa elämälleen. Lapsi ei odota, että aikuisella on vastaus valmiina kaikkiin kysymyksiin, joten hankalikaan puheenaiheita ei kannata välttää. Lapsen maailma on konkreettinen ja hän hakee vastausta juuri sillä hetkellä mielessään olevaan kysymykseen. (Kokkonen 2008, 74–75.)

3.2 Uskontokasvatus

Suomalaisen yhteiskunnan haasteet näyttävät erilaisilta kuin mitä osasimme muutama vuosikymmen takaperin odottaakaan. Elinympäristömme on moniarvoistunut nopeassa tahdissa. Erityisen selvää muutos on ollut suurimmissa kaupungeissa. Asenneilmasto huokuu aiempaa suurempaa kykyä sulkea sisäänsä erilaisuutta. Erityisen merkittävää pitkällä aikavälillä tulee olemaan se, että maahanmuuttajat tuovat omia perinteitään osaksi suomalaista kulttuuria ja elämänmuotoa. (Komulainen 2008; 29–31.) Maailma ja suomalainen yhteiskunta on monikulttuurisempi kuin koskaan ja se on tuonut uuden haasteen varhaiskasvatuksen kristillisperäiselle uskontokasvatukselle. Uskonto on vahvemmin osana maahanmuuttajien elämää ja se näkyy heidän lastensa jokapäiväisessä kasvatuksessa. Haasteenamme aikuisina on opetella kohtaamaan uskontoon liittyviä kysymyksiä ja kasvattaa lapset suhtautumaan siihen luontevasti. (Kangasmaa, Petäjä, Vuorelma 2008, 36–37.)

Kirkon kasvatustyö eroaa yhteiskunnan uskontokasvatuksesta sitoutuneen lähtökohtansa vuoksi. Sen tarkoitus on tukea ihmisen identiteettiä ja sen muotoutumista kristillisen uskon pohjalta. Tämän mahdollistaa saattamalla ihminen vuorovaikutukseen kristillisen uskon sisällön ja kirkon elämän kanssa. Toiminnoissa on otettava huomioon perheiden elämäntilanne, eikä kristilliseen kasvatukseen saa koskaan sisältyä pakkoa tai manipulointia. Kirkon kasvatustyö voi tukea ihmisen

kasvua auttamalla häntä hahmottamaan elämää ja tukemalla kristilliseen uskoon pohjautuvan luottamuksen syntymistä. (Halme 2008, 184–185.)

Uskontokasvatuksen suunnittelun lähtökohtana on lapsen tarpeiden ja hänen ominaislaatuensa huomioiminen. Lapsen tapa elää ja oppia on äärimmäisen kokonaisvaltainen, joten pienelle lapselle välitämme uskontoa suurelta osin muulla tavoin kuin kognitiivisesti. Lapselle on luontevaa kokeilla, tutkia, tehdä itse, ihmetellä ja pohtia asioita leikin ja mielikuvituksen keinoin. Lapsen on tärkeää saada kohdata myös uskonnollisia asioita ja ilmiöitä aistiensa ja monipuolisen toiminnan kautta. (Hiltunen 2008, 69.) Raamatunkertomukset, hengelliset laulut ja runot sekä erilaiset leikit ovat tärkeitä uskonnon sisällön välittäjiä. Lapsen hengellisyttä tukeva uskontokasvatus vapauttaa häntä käyttämään omaa mielikuvitustaan ja löytämään jotakin sellaista, jolla on arkitasoa suurempi merkitys. (Hiltunen 2008, 70–71.) Emotionaalisilla tekijöillä on iso rooli lasten uskontokasvatuksessa. Tärkeitä ovat tällöin läheiset ja turvalliset suhteet uskontoa välittäviin ihmisiin. Kasvattajan omakohtainen ja henkisten ja hengellisten arvojen pohtiminen hoitaa häntä itseään ja tukee häntä uskontokasvattajana. (Hiltunen 2008, 72.)

3.3 Kristillinen kasvatus

Kristillisen ihmiskäsityksen mukaan jokainen ihminen on arvokas ja kaikki ovat samanarvoisia Jumalalle. Kristillisellä kasvatuksella on tärkeä rooli ohjata lasta yhä suurempaan itsetuntemukseen, itsensä arvostamiseen, lähimmäisen rakkauteen ja Jumalan rakkauden kokemiseen. (Luukkonen 1997, 46.) Kristilliselle kasvatukselle ei ole olemassa yksiselitteistä määritelmää, vaan sitä käytetään eri yhteyksissä eri tavoin (Muhonen, Tirri 2008, 64). Kristillinen kasvatus pohjautuu kristilliseen ihmiskäsitykseen. Siinä tuetaan kristinuskon avulla ihmisen kasvua. Kristilliseen kasvatukseen sisältyy ihmisen suhde Jumalaan, vastuu elämästä ja teoistaan itselle, toiselle ja Jumalalle. (Räsänen, 2008, 287.) Tietoisuus oikean ja väärän perusteista, jotka ovat johdettavissa Jumalan ilmoituksesta kuuluu osaksi kristillistä kasvatusta. Kristillisessä kasvatuksessa ei ole omaa didaktiikkaa tai pedagogiikkaa, vaan kasvatuksen sisältö, tavoite ja arvot ovat kristillisiä. Kasva-

tusmenetelmät ovat välineitä, joiden tehtävä on mahdollistaa tavoitteiden saavuttaminen. Kristillisen kasvatuksen menetelmiksi ja välineiksi käyvät ihmisarvoa, Jumalaa ja kasvatusta kunnioittavat lähestymistavat. (Räsänen 2008, 288.)

Kristillisen kasvatuksen on tuettava lapsen henkilökohtaisen spiritualiteetin eli hengellisyyden kehittymistä ja antaa sille aineksia ja virikkeitä kristillisen uskon pohjalta. Jos kasvattajan menetelmät ovat heikkoja ja taitamattomia ja kristillinen usko esitetään moralistisesti tai armottomasti, vaikutus lapsen elämään saattaa olla hyvinkin kielteinen. Uskonto voi synnyttää ahdistusta, pelkoa, riittämättömyyttä ja kyvyttömyyttä kohdata oman elämän ongelmia ja omia tunteita. Uskonnon synnyttämät kielteiset vaikutukset kulkevat ihmisen mukana läpi hänen elämänsä. Uskonnollinen kasvatus pienelle lapselle on äärimmäisen tärkeä ja vastuullinen tehtävä, joka edellyttää suurta ammattitaitoa ja innokkuutta. (Halme 2008, 189–190.)

Uskonnollinen kasvu tapahtuu vuorovaikutuksessa ja se liittyy lapsen muuhun kehitykseen. Jokaisella kasvu toteutuu omaan persoonaan liittyvällä tavalla. Lapselle ymmärrettävän sanaston käyttö hengellisessä keskustelussa on tärkeää. Vaikeammat käsitteet ja niiden ymmärtäminen tulevat lapselle tutuksi pikkuhiljaa ja samalla sisältö syvenee. Lapsen minäkuva, ihmiskuva ja Jumalakuva kehittyvät rinta rinnan. Aikuisen rakkaus ja hyväksyntä ovat yleensä edellytyksiä lapsen uskonnolliselle kehitykselle. Sen pohjalta hänelle voi syntyä usko Jumalaan. Jumalakuva muokkautuu sen mukaan, minkälaisia aikuisia lapsi elämänsä varrella kohtaa ja se voi muuttua, selkiytyä ja kehittyä moneen kertaan iän myötä. Lapsi ymmärtää uskollisia asioita myös aluksi konkreettisesti. Konkreettinen ajattelu luo pohjaa syvemmän ja käsitteellisemmän ajattelun syntymiselle ja se on tärkeää myös uskonnollisen vakauden syntymiselle. Lapsi tulkitsee sanat, joita hän ei ymmärrä oman kokemuksensa perusteella. Lasta ei saa aliarvioida. Lapsen kysymysten kuunteleminen ja ajattelun kunnioittaminen on tärkeää. Kun uskonnollisessa kokemuksessa ovat mukana tunne, elämys, mielikuvitus ja ymmärrys, lapsi voi oivaltaa kokonaisvaltaisesti jotain omaan elämään liittyvää. (Luukkonen 1997, 44–45.)

4 TOIMINNAN JOHTAMINEN JA KEHITTÄMINEN

Johtajan tehtävänä on näyttää ryhmän toiminnalle suunta ja samalla toimia ihmisten kanssa vuorovaikutuksessa. Johtaja saa ryhmän jäsenet sitoutumaan tavoitteisiin sekä etsii keinoja niiden saavuttamiseksi. Hänen vastuullaan on saada ryhmän jäsenet toimimaan yhteistyössä keskenään. (Ristikangas, Aaltonen & Pitkänen 2008, 86–87; Pitkänen 2010, 51.) Johtajuudessa voidaan nähdä neljä eri piirrettä: johtajan ja johdettavien välinen prosessi, vaikutusvalta, sosiaalisuus ja tavoitteellisuus. Sosiaalialalla johtaminen liittyy perustehtävään ja työyhteisöön, eikä johtamista voida erotella pelkästään asioiden tai ihmisten johtamiseksi. Sosiaalialalla johtamiselle on luonteenomaista poliittinen tulosvastuu, rajoitettu asiakkasuuntautuneisuus, lakisidonnaisuus ja oikeudenmukaisuus sekä toiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys. (Niiranen, Seppänen-Järvelä, Sinkkonen & Vartiainen 2010, 14.)

Asiantuntijalla tarkoitetaan jonkin ammatillisen erityisalueen osaajaa, joka kehittää jatkuvasti omaa tietämystään, on pätevä alallaan, erikoistuu tehtäviinsä ja arvostaa saamaansa tunnustusta (Ristikangas ym. 2008, 86). Asiantuntija tietää omasta alastaan enemmän kuin keskivertoihminen ja on usein itsenäisessä työroolissa. Hänen työtään ohjaa ongelmanratkaisu. (Pitkänen 2010, 51.) Sosiaalialalla asiantuntija tuottaa erityisesti asiantuntijapalveluja. Nämä palvelut ovat usein aineettomia palveluja, joiden perustehtävänä on neuvoa ja ohjeistaa erityistilanteissa. Asiakas ei pysty arvioimaan asiantuntijapalveluiden tasoa, vaan joutuu luottamaan palveluntuottajaan. (Sipilä 1991, 17–19.)

Ihmisten kanssa työskentelevien työtehtävät painottuvat usein ihmisten erilaisten elämänongelmien ympärille. Ongelmien ratkominen vaatii niiden ymmärtämistä, on eri asia ymmärtää asiakkaan ongelmia kuin yrittää selittää mistä ongelmat oikeasti johtuvat. Ammatilainen voi näyttää pätevyyttään asiakkaalle selittämällä asioita, tätä häneltä usein myös odotetaan. Asiakas odottaa yleensä, että työntekijä ratkaisee hänen ongelmansa. Vaarana tässä on se, että asiakkaan oma vastuu voi jäädä huomioitta tai hänelle ei anneta vastuuta ollenkaan. Ammatilainen näkee tavallaan ikään kuin ilmiöiden todellisen luonteen ja hänen tehtävänä

on saada asiakas tietoiseksi ilmiöiden välisistä suhteista, syistä ja seurauksista. (Mönkkönen 2007, 38.)

Työyhteisön ja organisaation kehittäminen vaatii vuorovaikutukseen liittyvien teorioiden ymmärtämistä, sillä organisaatiot koostuvat ihmisistä ja johtamisen tulee painottua ennen kaikkea ihmisten johtamiseen. Ihmisten johtaminen vaatii johtajalta hyviä ihmissuhdetaitoja ja kykyä ymmärtää ja kuunnella alaisia. (Mönkkönen 2007, 169.)

5 OPINNÄYTETYÖN YHTEISTYÖTAHO JA LÄHTÖKOHDAT

Opinnäytetyöni yhteistyötahona on Järvenpään seurakunta, jossa itse työskentelellä tällä hetkellä varhaiskasvatuksen ohjaajana. Järvenpään seurakunnan lapsi- ja perhetyössä työskentelee 19 lastenohjaajaa, perhetyöntekijä, lapsi- ja perhetyön pappi sekä kaksi varhaiskasvatuksen ohjaajaa, joista toinen on kasvatuksen työalajohtaja (Järvenpään seurakunta 2018).

Varhaiskasvatukseen sisältyvät päiväkerhotoiminta, perhekerhot, musakerhot, pyhäkoulut, koululaisten iltapäivätoiminta, lapsille ja perheille suunnatut tapahtumat, kirkkohetket ja jumalanpalvelukset, yhteydenpito lapsiperheisiin, varhaiskasvatuksen uskontokasvatuksen tukeminen, yhteistyö yhteiskunnan varhaiskasvatuksen toimijoiden kanssa sekä leiri-, retki- ja monimuotoinen kesätoiminta. Varhaiskasvatuksen piiriin kuuluvat kaikki seurakunnan alueella ja lähialueilla asuvat erityisesti alle kouluikäiset lapset ja heidän perheensä sekä heille läheiset ihmiset, kuten isovanhemmat ja kummit. (Järvenpään seurakunta 2016.)

Kerhotoimintaa järjestetään kattavasti kaupungin eri alueilla seitsemässä eri kerhopisteessä. Jokaisessa kerhopisteessä on päiväkerhoryhmiä 3–6 -vuotiaille lapsille. Päiväkerho on kristilliseen arvopohjaan perustuvaa varhaiskasvatusta. Järvenpäässä päiväkerhot kokoontuvat kaksi kertaa viikossa kaksi tai kolme tuntia kerrallaan. Jokaisessa pisteessä kokoontuu lisäksi erilaisia perhekerhoja, jotka on suunnattu kotona alle kouluikäisen lapsen kanssa oleville vanhemmille tai lasta hoitaville aikuisille yhdessä lasten kanssa. Perhekerhoja ovat avoimet matolan kynnyksen tapaamistuvat, joihin on perheiden lisäksi tervetulleita muutkin alueen asukkaat. Perhekerhoihin kuuluvat myös erilaiset vertaisryhmät kuten Eka vauva -kerho ja Taaperokerho, jotka ovat nimensä mukaisesti tarkoitettu ensimmäistä lastaan odottaville perheille sekä taaperoikäisten lasten vanhemmille yhdessä lasten kanssa. Lisäksi perhekerhoja on erilaisten teemojen mukaan, kuten Liikkuva perhekerho ja musiikkipainotteiset perhekerhot eli musakerhot. Musakerhot ovat ilmoittautumisten perusteella muodostettavia ryhmiä alle 3-vuotiaille lapsille yhdessä aikuisen kanssa. Myös lapsen sisarukset ovat tervetulleita kerhoon. (Järvenpään seurakunta 2016.)

Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua yhdessä perheen kanssa. Aivan erityinen tavoite on tukea kotien kristillistä kasvatusta ja tätä kautta lisätä ilon ja toivon näkökulmaa perheen arjessa. Toiminnalla vahvistetaan lapsen ja perheen osallisuutta seurakuntaan. Samalla aikuisille tarjotaan mahdollisuus virkistävään ja ennaltaehkäisevään vertaistukeen esimerkiksi erilaisissa perhekerhoissa. Tavoitteena onkin saada perheet verkostoitumaan myös keskenään, jolloin asioiden jakaminen on luontevaa ja helppoa. Tällä tavoin pyritään lisäämään jaksamista arjessa. Tarvittaessa seurakunta tarjoaa perheille ammatillista tukea lapsen kasvatuksessa esimerkiksi perhetyöntekijän konsultoinnilla. (Järvenpään seurakunta 2016.)

5.1 Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyöni aihe liittyy vahvasti työyhteisön konkreettiseen tarpeeseen kehittää lapsi- ja perhetyön kerhotoiminnan palaute- ja arviointijärjestelmää. Vuoteen 2016 saakka kerhotoiminnassa kuluneesta kaudesta on kerätty palautetta satunnaisesti erilaisilla paperisilla kyselyillä tai hyvin vapaamuotoisesti vapaan sanan palautteena. Käytäntö ei ole ollut yhtenäinen ja jokainen kerho on voinut valita, miten palaute kerätään ja raportoidaan eteenpäin. Koska kerhotoiminta on laajaa ja monipuolista, on tärkeää saada palautetta osallistujilta, jotta toimintaa voidaan edelleen kehittää lasten ja perheiden tarpeita vastaavaksi. Työyhteisössä nousi esiin selkeä tarve luoda toimiva ja helppokäyttöinen palautejärjestelmä, jota voidaan hyödyntää myös tulevaisuudessa. (Iia Palmgren, henkilökohtainen tiedonanto 17.10.2018.)

Opinnäytetyöni tavoitteena on muokata Järvenpään seurakunnan lapsi- ja perhetyön tarpeisiin toimiva sähköinen palautekyselylomake. Tämä yhdenmukaistaa palautteen keräämisen käytäntöjä kerhotoiminnassa. Opinnäytetyön osana toteutetaan palautekyselyn kerhotoimintaan kaudella 2016–2017 osallistuneille perheille. Palautekyselyn avulla saadut vastaukset käyn läpi työyhteisössä. Näiden vastausten pohjalta toimintaa suunnitellaan tulevalle kerhokaudelle eli tulokset huomioidaan myös työn arvioinnissa.

5.2 Opinnäytetyön toteutus

Järvenpään seurakunnassa on käytössä Webropol-ohjelma, jota on hyödynnetty lapsi- ja perhetyössä aiemmin esimerkiksi kerhojen ilmoittautumisvaiheessa. Webropol on sähköinen kyselytutkimustyökalu, jonka avulla voi luoda lukemattomia erilaisia kyselylomakkeita eri tarpeisiin. Kyselylinkin voi helposti lähettää esimerkiksi sähköpostilla. Kyselyiden vastauksista on saatavilla ohjelmassa erilaisia raportteja, mikä helpottaa tulosten käsittelyä. (Webropol i.a.).

Vuonna 2016 tein ensimmäisen yhteisen palautekyselyn Webropol-ohjelman avulla. Kysely lähetettiin kerholaisille, joiden yhteystiedot olivat seurakunnalla. Tämän ensimmäisen kyselyn pohjalta muokkasin palautejärjestelmää ja tein kaksi erillistä palautelomaketta, jotka ovat opinnäytetyön osana. Keväällä 2017 opinnäytetyöprosessin alkaessa keskustelin kasvatuksen työalajohtajan kanssa palautelomakkeen sisällöstä ja seurakunnan tarpeista saada ajankohtaista tietoa kuluneesta kerhokaudesta.

Palautekyselyiden kohteeksi valikoituivat päiväkerholaisten perheet ja musakerhoihin osallistuvat perheet. Päiväkerhoista saatu palaute on seurakunnassa erityisen tärkeää, sillä se on ainoa toimintamuoto, johon lapset osallistuvat ilman vanhempaa. Päiväkerhoissa korostuu työntekijöiden vastuu toiminnasta, jolloin siitä tulee saada säännöllisesti palautetta. Musakerhojen voidaan ajatella olevan erityisen teeman ympärille rakentuneita kerhoja, joista säännöllinen palaute tulee kerätä toiminnan kehittämiseksi. Sekä päiväkerhoihin että musakerhoihin ilmoitetaan ennakoon.

Muutaman viime vuoden aikana seurakunnassa on otettu käyttöön sähköisiä palveluja, jotka mahdollistavat nopean tiedottamisen ja yhteydenpidon perheiden kanssa. Esimerkiksi kerhoihin hakeminen tapahtuu nykyään sähköisen Katrina-ohjelmiston avulla. Hakijoiden tiedot pystytään luokittelemaan järjestelmässä ja ryhmille voidaan lähettää sähköpostia suoraan järjestelmän kautta. Tämä mahdollistaa juuri esimerkiksi palautekyselyn linkin lähettämisen suoraan päiväkerholaisten huoltajien sekä musakerholaisten sähköposteihin.

Palautekyselyiden tulokset käsiteltiin työyhteisössä syksyllä 2017. Esittelin vastaukset PowerPoint-esityksellä lastenohjaajien kokouksessa. Tuloksia analysoitiin yhdessä lastenohjaajien kanssa nimettömästi. Tulosten pohjalta keskusteltiin käytännön toimintatavoista kerhoissa. Kriittiset palautteet nostettiin erityisesti tarkastelun kohteeksi ja pohdimme, miten käytäntöjä voisi kehittää. Sähköistä palautelomaketta on käytetty myös uudelleen palautteen keräämisessä kaudelta 2017-2018. Tämä edesauttaa tulosten vertailua eri kerhokausien välillä.

6 PALAUTEKYSELYIDEN SISÄLTÖ

Päiväkerhojen ja musakerhojen palautekyselyiden (Liitteet 1 ja 2) sisältöä suunniteltaessa korostui kolme eri osa-aluetta. Järvenpään seurakunnan lapsi- ja perheyön toimintasuunnitelmassa vuosille 2015-2017 oli yhtenä tavoitteena tiedotuksen merkityksen selvittäminen ja tiedotussuunnitelman tekeminen (Järvenpään seurakunta 2014). Tästä tavoitteesta poimin kyselyihin ensimmäisen teeman, jossa selvitettiin kerhotoimintaan osallistujien tiedonsaantia. Toisena teemanä oli olennaista selvittää, mitä osallistujan toivovat kerhojen sisällöltä ja kuinka näihin tarpeisiin on osattu vastata. Kolmantena asiana kyselyissä kartoitettiin osallistujien kokemuksia vuorovaikutuksesta ja kerhon tiedotuksesta. Kyselyn loppuun lisäsin mahdollisuuden vapaalle palautteelle.

Molemmat palautekyselyt sisältävät kymmenen kysymystä, joista osa on avoimia kysymyksiä ja osa kysymyksiä valinta-asteikolla 1-5. Kyselyt ovat sisällöltään samanlaiset, mutta kysymykset on muokattu vastaamaan päiväkerhon ja musakerhon toimintaa. Kysely pyrittiin tekemään helposti vastattavaksi luomalla mahdollisimman paljon kysymyksiä valmiilla vastausvaihtoehdoilla.

Ensimmäisenä kysymyksenä molemmissa kyselyissä on: Mistä olette saaneet tietoa lapsille ja perheille suunnatusta seurakunnan toiminnasta? Vastausvaihtoehtoina on Internetistä (seurakunnan nettisivut, Facebook), sanomalehdestä, seurakunnan toimintaesitteestä / ilmoitustaululta, seurakunnan työntekijältä, kaverilta / tutulta, muulta palvelutaholta (esim. neuvola), muualta, mistä? Toisena kysymyksenä on: Mitä kautta mieluiten saisitte tietoa seurakunnan lapsille ja perheille suunnatusta toiminnasta? Vastausvaihtoehdot ovat tässä samat. Näissä kahdessa ensimmäisessä kysymyksessä on myös mahdollisuus kirjoittaa oma vastaus. Järvenpään seurakunnassa kootaan kevät- ja syyskaudeksi toimintaesite, joka jaetaan kaikkiin järvenpääläisiin kotitalouksiin, joissa ei ole mainoskieltoa. Toimintaesite koetaan yleisesti tärkeänä, joten siksi se on sisällytetty palautekyselyn vastausvaihtoehtoihin.

Seuraavat kysymykset koskevat kerhojen toiminnan sisältöä. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat ovat teille päiväkerhon toiminnassa? Vastaja arvioi valmiita toiminnan sisältöjä asteikolla yhdestä viiteen (1 = vähiten tärkeä, 5 = hyvin tärkeä).

Valmiit arvioitavat osa-alueet on valikoitu kyselyyn päiväkerhojen sisältöjen perusteella. Yleisimmät suunnitelman mukaiset teemat päiväkerhoissa ovat kristillinen kasvatus ja kasteopetus (esim. kirkollisten juhlapyhien merkitys, Raamatun kertomukset, rukous), kädentaidot ja askartelu, liikunnallisuus ja liikkuminen, luova toiminta (esim. musiikki, taide), sosiaalisten taitojen harjoittelu ja ulkoilu. Musakerhojen arvioitavat osa-alueet ovat hengellisyys (hartaudet, hengelliset laulut, virret), laululeikit ja lorut, liikkeen ja musiikin yhdistäminen, sosiaalisten taitojen harjoittelu, soitinten käyttö, uusien laulujen harjoittelu. Toisena kysymyksenä vastaaja arvioi, miten kerhossa on onnistuttu näissä sisällöissä asteikolla yhdestä viiteen (1 = huonosti, 5 = erittäin hyvin).

Seuraavissa kysymyksissä vastaaja saa arvioida kyllä tai ei vastauksilla, onko kerhon toiminta ollut riittävät monipuolista. Avoimeen kysymykseen on mahdollista kirjoittaa omin sanoin, millaista toimintaa vastaaja toivoisi kerhossa olevan tai onko kerhon toiminnassa jotakin sellaista, jota vastaaja haluaisi muuttaa tai kehittää.

Viimeiset kysymykset käsittelevät kerhon ja kodin välistä yhteistyötä. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat ovat teille kerhon ja kodin välisessä yhteistyössä? (1 = vähiten tärkeä, 5 = hyvin tärkeä). Arvioitavat asiat ovat: kerhon toiminnasta ja sisällöistä tiedottaminen, mahdollisuus keskustella lapseen liittyvistä asioista, perheen ja seurakunnan välisen yhteyden vahvistaminen, kodin kristillisen kasvatuksen tukeminen. Toisena kysymyksenä tässä kohdassa vastaaja arvioi, miten kerhossa on onnistuttu näissä sisällöissä asteikolla yhdestä viiteen (1 = huonosti, 5 = erittäin hyvin). Viimeisessä kysymyksessä vastaaja saa antaa avoimen palautteen kerhon lastenohjaajille.

Palautekyselyiden vastauslinkki lähetettiin sähköpostilla kaudella 2016-2017 päiväkerhoihin ja musakerhoihin osallistuneille perheille, jotka ovat olleet toiminnassa mukana kevätkauden 2017 loppuun saakka. Päiväkerhojen palautekysely lähetettiin yhteensä 97 päiväkerhoon osallistuneen lapsen perheeseen. Musakerhojen palautekysely lähetettiin yhteensä 74 musakerhoon osallistuneelle perheelle. Päiväkerhojen palautekyselyyn vastauksia tuli 56 ja musakerhojen palautekyselyssä vastaajia oli puolestaan 28.

7 PALAUTEKYSELYIDEN TULOKSET

Seuraavissa alaluvuissa on esitelty päiväkerhojen ja musakerhon palautekyselyiden tulokset pääosiltaan. Vastauksissa oli sekä avoimia kysymyksiä, että valmiita vastausvaihtoehtoja. Vastauksissa käytettiin yhdestä viiteen arviointiasteikkoa, jossa yksi on huonoin ja viisi paras.

7.1 Päiväkerhot

Suurin osa vastaajista on saanut tietoa lapsille ja perheille suunnatusta toiminnasta joko seurakunnan verkkosivuilta tai sosiaalisesta mediasta. Seurakunnan ilmoitustaululta ja koteihin jaettavasta toimintaesitteestä on myös hyvin saatu tietoa toiminnasta. Vastaajat toivovat myös saavansa tietoa verkkosivujen kautta ja ilmoitustaululta sekä toimintaesitteestä.

Tärkeimmäksi asiaksi päiväkerhon toiminnassa vastaajat ilmoittivat sosiaalisten taitojen harjoittamisen ja vähiten tärkeäksi kristillisen kasvatuksen ja kasteopetuksen. Päiväkerhossa on vastaajien mukaan parhaiten onnistuttu kristillisessä kasvatuksessa ja kasteopetuksessa sekä kädentaidoissa ja askartelussa. Vaikka kristillistä kasvatusta ei pidetty kaikkein tärkeimpänä asiana kerhossa, on siinä kuitenkin vastaajien mielestä onnistuttu hyvin.

Lähes kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että päiväkerhon toiminta on ollut riittävän monipuolista. Päiväkerhon toiminnassa tärkeimpänä kehityksen kohteena nousi esille ohjaajien pysyvyys. Lapsi kiintyy ohjaajiin ja vastaajat toivoivat, että samat ohjaajat pysyisivät samassa kerhossa mahdollisimman pitkään. Vastaajat toivoivat myös sitä, että lapsille annetaan tarkat säännöt, joita valvotaan. Kodin ja perheen väliseen vuorovaikutukseen ja asioiden jakamiseen on vastaajien mukaan kiinnitettävä huomiota.

Tärkeimpinä asioina päiväkerhon ja kodin välisessä yhteistyössä pidettiin tiedottamista ja sitä, että on mahdollisuus keskustella lapseen liittyvissä asioissa. Vähiten tärkeimpänä pidettiin kodin kristillisen kasvatuksen tukemista ja perheen ja

seurakunnan välisen yhteyden vahvistamista. Päiväkerhossa on onnistuttu parhaiten toiminnan ja sen sisällön tiedottamisessa sekä kodin kristillisen kasvatuksen tukemisessa. Kaikissa kohdissa oltiin onnistuttu kohtuullisen hyvin, sillä kaikkien vastausten keskiarvo on 3,7.

Päiväkerhojen lastenohjaajille annettiin monenlaista palautetta. Vastaajat toivoivat kuulevansa ohjaajilta havaintoja lapsistaan ja lasten toiminnasta. Vastaajat toivoivat entistä enemmän keskustelua työntekijöiden kanssa. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että hakutilanteissa keskusteltaisiin, miten lapsen kerhopäivä on sujunut.

7.2 Musakerhot

Vastaajista 17 kertoi saavansa tietoa lapsille ja perheille suunnatusta toiminnasta seurakunnan verkkosivujen tai Facebookin kautta ja 13 myös suoraan seurakunnan työntekijältä tai kaverilta. Vastaajista suurin haluaisi mieluiten tiedon internetin välityksellä joko seurakunnan verkkosivuilta tai sosiaalisesta mediasta.

Tärkeimpinä asioina musakerhon toiminnassa vastaajat kokivat laululeikit ja lorut. Kaksi seuraavaksi tärkeintä vastaajien mielestä oli liikkeen ja musiikin yhdistäminen sekä sosiaalisten taitojen harjoittelu. Musakerhon hengellisyyttä piti tärkeimpänä vain muutama vastaajista.

Suurin osa vastaajista on sitä mieltä, että musakerhon toiminnan sisällöissä on onnistuttu hyvin tai erittäin hyvin. Kaikista parhaiten oltiin onnistuttu laululeikeissä ja loruissa, hengellisyyden tuomisessa kerhon sisältöön sekä uusien laulujen käyttämisessä. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,8, joten musakerhon sisällöissä on onnistuttu melko hyvin. Vastaajista 22 mielestä musakerhojen toiminta on ollut riittävän monipuolista ja kuuden mielestä toiminta ei ole ollut riittävän monipuolista.

Musakerhon toiminnalta vastaajat toivoivat soitinten käyttöä ja laululeikkejä ja loruja. Vastaajat toivoivat, että enemmän soitetaan yhdessä ja säestetään lauluja

soitinten avulla sekä lauletaan laululeikkejä ja lorutellaan yhdessä. Musakerhon toimintaa koskien vastaajat halusivat kehittää sitä, että kerho ei loppuisi etuajassa. Ohjaajilta vastaajat toivoivat rohkeutta ottaa tilanne kerhossa haltuun. Monet toivoivat ohjaajilta enemmän kontaktin ottoa kerholaisiin.

”Olisi hienoa, jos musakerhossa voisi olla kaksi musiikillisesti taitavaa vetäjää. Näin saataisiin kerhosta varmasti monipuolisempi ja antoisampi. Vähintään pitäisi olla ainakin yksi musiikillisesti taitava vetäjä.”

Tärkeimpänä asiana musakerhon ja kodin välisessä yhteistyössä vastaajat kokivat musakerhon asioista ja toiminnasta tiedottamisen. Myös perheen ja lapsen asioista keskustelu ja seurakuntayhteyden rakentaminen koettiin tärkeänä. Vähiten tärkeimpänä koettiin kodin kristillisen kasvatuksen tukeminen. Musakerhossa on onnistuttu hyvin toiminnan tiedottamisessa, mahdollisuudessa keskustella lapsen liittyvistä asioista, kristillisen kasvatuksen tukemisessa ja perheen ja seurakunnan yhteyden vahvistamisessa. Kaikkien vastausten keskiarvo on 3,81.

Musakerhon lastenohjaajille annettiin positiivista ja kannustavaa palautetta tavasta ohjata kerhoja sekä kerhojen sisällöstä. Myös rakentavaa palautetta annettiin vastauksissa. Vastaajista osa kiinnitti huomiota tapaan, jolla ohjaajat ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Sen pitäisi ohjaajien erilaisuudesta huolimatta olla kohteliasta ja toista kunnioittavaa. Moni vastaajista toivoi musakerhon sisältöön enemmän toiminnallisuutta ja erilaista rekvisiittaa, jotta kerho olisi enemmän lapsenomaisempi.

8 POHDINTA

Palautekyselyiden vastauksissa nousi tyytyväisyys Järvenpään seurakunnan kerhotoimintaa kohtaan. Erityisesti kerhojen sisältö koettiin monipuoliseksi. Kerhotoiminta koetaan yleisesti laadukkaaksi. Kysymyksissä, joissa oli valmiit vastausvaihtoehdot, nousivat keskiarvot kaikissa melko korkealle. Avoimissa vastauksissa tuli esiin kriittistä palautetta, joka ei olisi selvinnyt pelkillä valmiilla vastausvaihtoehdoilla. Avoimet vastaukset toivat kehittämisen kannalta tärkeitä epäkohtia näkyville. Näistä asioista erityisesti keskusteltiin lastenohjaajien kanssa tulosten läpikäynnin aikana.

Tiedotus on tärkeä osa seurakunnan toimintaa. Oikeanlaisella tiedotuksella tavoitetaan seurakuntalaisia, joten tiedotukseen on kiinnitettävä huomiota. Tiedotukseen liittyvät asiat voisi nykyään ajatella helposti itsestään selviksi. On yksinkertaista ajatella, että sähköinen viestintä, verkkosivut ja sosiaalinen media tavoittavat suuren osan ihmisistä ja erityisestä kerhotoiminnan kohderyhmästä, lapsiperheistä. Järvenpäässä korostuu seurakunnan toimintaesitteen merkitys tiedonvälittäjänä. Sähköisen viestinnän lisäksi myös perinteinen sanomalehtimainonta tavoittaa vielä lapsiperheitä. Seurakunnan työntekijät tekevät työtä omilla kasvoillaan, joten myös henkilökohtainen kutsu toivottaa seurakuntaisen tervetulleeksi toimintaan.

Kyselyn tulokset tiedotukseen liittyen vahvistivat sitä ajatusta, joka lapsi- ja perhetyössä on. Sähköiseen viestintään tulee panostaa ja verkkosivujen tulee olla ajan tasalla. Sosiaalinen media toimii sähköisen viestinnän tukena tavoittaen ihmisiä reaaliaikaisesti, mutta pelkästään sen varassa tiedotus ei voi olla. Tiedotusta varten on hyvä laatia tiedotussuunnitelma, josta ilmenee missä, milloin ja kuka tiedottaa. Palautekyselyiden tiedotukseen liittyvät kysymykset nousivat suoraan lapsi- ja perhetyön toimintasuunnitelmasta. Kyselyn perusteella tiedotusta on tarkennettu ja yhdessä seurakunnan tiedottajien kanssa on mietitty eräänlaista tiedotussuunnitelmaa.

Järvenpään seurakunnassa ollaan siirrytty käyttämään samaa verkkosivupohjaa, kuin Suomen evankelis-luterilaisen kirkon sivuilla käytetään. Myös monet muut seurakunnat Suomessa käyttävät nykyisin tätä samaa verkkosivupohjaa, mikä lisää sivujen yhdenmukaisuutta ja helppokäyttöisyyttä. Verkkosivut ovat selkeät käyttää ja niiden päivittäminen on helppoa. Tietojen etsimistä helpottaa samat polut ja yläotsikot kuin muissakin samaa pohjaa käyttävissä seurakunnissa.

Molemmissa kyselyissä kaivattiin mahdollisuutta keskustella lapseen liittyvissä asioissa. Kotiväki on kiinnostunut siitä, miten oma lapsi kerhossa pärjää ja miten kerhokerta on sujunut. Lastenohjaajille painotetaan vanhempien kohtaamisen ja heidän kanssaan asioiden jakamisen tärkeyttä. Seurakunnan toiminta on tärkeää lapsille ja perheille ja seurakunnan rooli lapsen kasvun tukena on merkittävä. Lapsen kehityksen kannalta on tärkeää opetella tulemaan toimeen muiden lasten kanssa ja harjoitella erilaisia sosiaalisia tilanteita. Kerhoryhmissä on hyvä tilaisuus sosiaalisten taitojen harjoitteluun turvallisessa ympäristössä.

Musakerhojen palautteessa tärkeimmiksi kehittämiskohteiksi nousivat ohjaajien musikaalisuus, säestys, soitinten käyttö ja vuorovaikutus sekä ohjaajien että osallistujien kanssa. Jos ohjaaja ei osaa soittaa mitään soitinta, voisi välillä soittotaitoinen seurakunnan työntekijä tulla mukaan musakerhoon auttamaan säestyksessä ja laulujen laulamissa. Säestyksen kanssa laulaminen kehittää lapsen rytmittäjää ja helpottaa niin tuttuja kuin vieraidenkin laulujen laulamista. Jos säestys on hankala toteuttaa seurakunnan työntekijöiden avulla, voi mahdollisesti joku lapsen vanhempi osata säestää ja toimia musakerhon vapaaehtoisena.

Vastauksissa näkyy selkeästi seurakuntalaisten toive siitä, millaisia musakerhojen pitäisi Järvenpään seurakunnassa olla. Yhdessä tekeminen, leikkiminen, laulaminen ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen on tärkeää lapsen kasvun ja kehityksen kannalta. Musakerhojen kehittämisessä tulee huomioida lapsilähtöisyys ja hengellisyyden lisääminen, niin että se olisi lapsille sopivaa. Luonteva hengellisyys kerhon osana on tärkeää seurakunnan toiminnassa, joka tavoittaa laajan joukon seurakuntalaisia.

Kyselyn tulokset on käyty läpi lastenohjaajien kokouksessa syksyllä 2017. Kokouksessa on yhdessä mietitty, millä tavalla voisimme parantaa kerhojen laatua, tiedotusta ja seurakunnan ja perheen välistä vuorovaikutusta. Palautteen kerääminen kaikessa toiminnassa on tärkeää. On tärkeä kuulla mitä juuri seurakuntalaiset toivovat. Palaute voi tuoda sisältöön tai toimintatapoihin jotakin uutta. Työn ja oman itsensä kehittäminen on tärkeää ja se on hankalaa ilman, että saa palautetta.

Työyhteisön kannalta tämä tulosten läpikäynti on ollut merkittävää. Palautteen tekeminen näkyväksi lastenohjaajille yhteisesti on tärkeää. Kriittisten kohtien pohtiminen yhdessä antaa uudenlaisia, monipuolisia näkökulmia kehittää toimintaa. Monen asian kohdalla voi ajatella muiden toimivan vastaavissa tilanteissa samoin, mutta asioiden keskusteleminen yhdessä voi laajentaa näkökulmaa ja lisätä ymmärrystä erilaisista toimintatavoista.

Kriittisen palautteen käsitteleminen ei aina ole yksinkertaista, vaan voi nostaa pintaan erilaisia tunteita. Palautteen antaminen ja vastaanottaminen ovat taitoja, joita tulee työelämässä jatkuvasti opetella. Kyselyssä esiin tulleita vastauksia ei kaikkia käsitelty sanasta sanaan lastenohjaajien kanssa, mutta ajatus jokaisen palautteen takana on säilytetty. Palautteen vastaanottaminen haastaa työntekijän pohtimaan omia toimintatapojaan ja usein myös omaa suhtautumistaan työhön. Aina tämä prosessi ei ole miellyttävä, mutta se on tärkeä työssä kehittymisen kannalta. Samoin palautteen antaminen on kehittänyt itseäni ammatillisesti. Olen joutunut pohtimaan, miten sanoa asiat rakentavasti ja kannustavasti.

Palautteen kerääminen säännöllisesti vuosittain on tärkeää. Vain palautetta keräämällä toimintaa voi kehittää osallistujien toiveita vastaavaksi. Samaa palautekyselyä käytettiin myös kauden 2017-2018 kerhotoiminnan palautteen keräämisessä. Samaa kyselyä käytettäessä tulokset ovat vertailukelpoisia keskenään ja tuloksista näkee suoraan kehittymisen eri osa-alueilla. Palautekysely on sisällöltään toimiva ja vastaa työyhteisön tämän hetken tarpeisiin. Palautekyselyä on myös helppo muokata tarpeen mukaan, jos tarvitaan lisää kysymyksiä tai erityyppisiin aiheisiin paneutumista. Teknisenä asiana on jatkossa tärkeää, että ilmoitautumisjärjestelmässä säilytetään myös kesken kauden kerhon lopettaneiden

perheiden tiedot kuluvaan kerhokauden ajan. Tämän järjestelmän kautta lähetetään palautekyselyiden linkit, joten näin tavoitamme kaikki kauden aikana toiminnassa mukana olleet perheet.

Opinnäytetyöprosessi kokonaisuudessaan oli pitkä ja melko haastava. Opinnäytetyön tekeminen omassa työssä antaa hyvät valmiudet aiheeseen perehtymiseen ja työvälineiden käyttämiseen opinnäytetyöprosessin apuna. Toimintaympäristö ja toimintatavat ovat tuttuja. Toisaalta haasteena on tehdä opinnäytetyöstä puolueeton ja neutraali. Omasta työskentelystä on haastavaa irrottaa aikaa opinnäytetyön tekemiseen, koska prosessi vaatii opiskelijalta paljon. Toisaalta myös oma motivaatio on korkealla työskennellä oman työyhteisön hyväksi, mutta omasta itsestä on hankalaa saada irti kaikkea sitä, mitä opinnäytetyön kirjoittaminen vaatii.

Palautekyselyiden tulokset toivat myös itselle näkyväksi kerhotoimintaa. Käytännön prosessi oli opettavainen. Lastenohjaajien kanssa on tärkeää käydä keskustelua kerhojen toiminnasta ja palautteen antamisen tulee olla vuorovaikutuksellista. Monissa tilanteissa saattaa olla järkevä syy toiminnalle, josta tulee seurakuntalaisten näkökulmasta kriittistä palautetta. On tärkeää kuulla molempien näkökulmia ja tehdä toiminnasta mahdollisimman läpinäkyvää, jotta syyt erilaisille toimintatavoille ovat nähtävillä myös työyhteisön ulkopuolella. Työssä on merkittävää pitää huolta palautteen säännöllisestä keräämisestä myös muutoin kuin ainoastaan palautekyselyiden avulla.

LÄHTEET

- Almqvist, Fredrik 2000. Psyykkisten rakenteiden kehitys, Ihmisen elämänkaari & leikki-ikä ja varhainen kouluikä. Teoksessa Javanainen (toim.) Lasten- ja nuorisopsykiatria. Vol. I: Lapsen ja nuoren psyykkinen kehitys. Helsinki: Gummerus Oy.
- Alopaeus-Karhunen, Pirkko-Liisa & Wennermark, Pirjo-Liisa 2004. Lapsityö Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa. Teoksessa Leena Heinonen; Juha Luodeslampi & Leena Salmensaari (toim.) Lapsityön käsikirja. Jyväskylä: Kirjapaja.
- Halme, Lasse 2008. Uskonto ja kasvatusteoriat vuorovaikutuksena. Helsinki: Lasten Keskus.
- Hiltunen, Aune 2008. Lapsen tapa elää todeksi uskonnolliset, hengelliset ja henkiset asiat ja ilmiöt. Teoksessa Tiina Kangasmaa; Heljä Petäjä & Päivi Vuorelma (toim.) Lapsenkaltainen. Helsinki: Lasten Keskus.
- Järvenpään seurakunta 2014. Toimintasuunnitelma 2015. Järvenpää: Järvenpään seurakunta.
- Järvenpään seurakunta 2018. Toimintasuunnitelma 2019. Järvenpää: Järvenpään seurakunta.
- Järvenpään seurakunta 2016. Varhaiskasvatuksen perustoimintokuvaus. Järvenpää: Järvenpään seurakunta.
- Kangasmaa, Tiina; Petäjä, Heljä & Vuorelma, Päivi 2008. Varhaiskasvatuksen uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio. Teoksessa Tiina Kangasmaa; Heljä Petäjä & Päivi Vuorelma (toim.) Lapsenkaltainen. Helsinki: Lasten Keskus.
- Kangasmaa, Tiina; Petäjä, Heljä & Vuorelma, Päivi 2008. Varhaiskasvatuksen arvopohja ja lapsen oikeus uskontokasvatukseen. Teoksessa Tiina Kangasmaa; Heljä Petäjä & Päivi Vuorelma (toim.) Lapsenkaltainen. Helsinki: Lasten Keskus.
- Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä 2013. Lapset seurakuntalaisina. Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirja. Helsinki: Kirkkohallitus.

- Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisryhmä 2008. Lapsi on osallinen. Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirja. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Kokkonen, Jarmo 2008. Uskonnollisuus ja hengellisyys lapsen maailmassa. Teoksessa Tiina Kangasmaa; Heljä Petäjä & Päivi Vuorelma (toim.) Lapsenkaltainen. Helsinki: Lasten Keskus.
- Komulainen, Jyri 2008. Mihän uskontokasvatusta tarvitaan. Teoksessa Tiina Kangasmaa; Heljä Petäjä & Päivi Vuorelma (toim.) Lapsenkaltainen. Helsinki: Lasten Keskus.
- Luukkonen, Liisa 1997. Lapsen kehitys. Teoksessa Liisa Luukkonen (toim.) Nollasta neljään toista. Käsikirja seurakuntien lapsi- ja perhetyöhön. Helsinki; Lasten Keskus.
- Niiranen, Vuokko; Seppänen-Järvelä, Riitta; Sinkkonen, Merja & Vartiainen, Pirkko 2010. Johtaminen sosiaalialalla. Helsinki: Gaudeamus.
- Palmgren, Iia 2018. Kasvatuksen työalajohtaja, Järvenpään seurakunta. Järvenpää. Henkilökohtainen tiedonanto 17.10.
- Petäjä, Heljä 2008. Varhaiskasvatuksen uskontokasvatus. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten Keskus.
- Pitkänen, Raimo 2010. Johtamisen suurenmoinen keveys. Esimiehenä asiantuntija- ja palveluorganisaatioissa. Helsinki: Infor.
- Ristikangas, Vesa; Aaltonen, Tapio & Pitkänen, Eeva 2008. Asiantuntijasta esimies, innostusta ja arvostusta esimiestyöhön. Juva: WSOY.
- Saarinen, Seija 1997. Päiväkerho osana kirkon lapsityötä. Teoksessa Liisa Luukkonen (toim.) Nollasta neljään toista. Käsikirja seurakuntien lapsi- ja perhetyöhön. Helsinki; Lasten Keskus.
- Sipilä, Jorma 1991. Asiantuntija ja johtaja. Miten hallitsen nämä kaksi roolia? Helsinki: Weilin+Göös.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Varhaiskasvatus. Viitattu 14.4.2017. <http://sakasti.evl.fi/varhaiskasvatus>
- Tilastokeskus i.a. Käsitteet. Perhe. Viitattu 4.11.2018. <https://www.stat.fi/meta/kas/perhe.html>
- Virtanen Kalevi 2011. Lapsi ja osallisuuden kirkko. Teoksessa Suvielise Nurmi & Kaisa Rantala (toim.) Näyn ja kuulun. Lapsen etu ja osallisuus. Helsinki: Poikien ja Tyttöjen Keskus.

Väestöliitto 2018. Monenlaiset perheet. Viitattu 4.11.2018. http://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tietoa_vanhemmille/pienten_lasten_vanhemmat/lapsijaseksuaalisuus/usein-kysytyt-kysymykset/monenlaiset-perheet/

Webropol i.a. Kysely- ja raportointityökalu. Viitattu 31.10.2018. <https://webropol.fi/kysely-ja-raportointityokaluluo-kyselyita/>

LIITE 1: Kyselylomake päiväkerhoon osallistuneiden lasten perheille

PÄIVÄKERHOJEN PALAUTEKYSELY 2016-2017

1. Mistä olette saaneet tietoa lapsille ja perheille suunnatusta seurakunnan toiminnasta?
 - Internetistä (seurakunnan nettisivut, Facebook)
 - Sanomalehdestä
 - Seurakunnan toimintaesitteestä / ilmoitustaululta
 - Seurakunnan työntekijältä
 - Kaverilta / tutulta
 - Muulta palvelutaholta (esim. neuvola)
 - Muualta, mistä?

2. Mitä kautta mieluiten saisitte tietoa seurakunnan lapsille ja perheille suunnatusta toiminnasta?
 - Internetistä (seurakunnan nettisivut, Facebook)
 - Sanomalehdestä
 - Seurakunnan toimintaesitteestä / ilmoitustaululta
 - Seurakunnan työntekijältä
 - Kaverilta / tutulta
 - Muulta palvelutaholta (esim. neuvola)
 - Muualta, mistä?

Päiväkerhon toiminnan sisältö

3. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat ovat teille päiväkerhon toiminnassa? (1 = vähiten tärkeä, 5 = hyvin tärkeä)

Kristillinen kasvatus ja kasteopetus (esim. kirkollisten juhlapyhien merkitys, Raamatun kertomukset, rukous)

Kädentaidot ja askartelu

Liikunnallisuus ja liikkuminen

Luova toiminta (esim. musiikki, taide)

Sosiaalisten taitojen harjoittelu

Ulkoilu

4. Miten lapsenne päiväkerhossa on mielestänne onnistuttu näissä päiväkerhon toiminnan sisällöissä? (1 = huonosti, 5 = erittäin hyvin)

Kristillinen kasvatus ja kasteopetus (esim. kirkollisten juhlapyhien merkitys, Raamatun kertomukset, rukous)

Kädentaidot ja askartelu

Liikunnallisuus ja liikkuminen

Luova toiminta (esim. musiikki, taide)

Sosiaalisten taitojen harjoittelu

Ulkoilu

5. Onko päiväkerhon toiminta ollut mielestänne riittävän monipuolista?
Kyllä / Ei

6. Millaista toimintaa erityisesti toivoisitte päiväkerhossa olevan?
-

7. Onko päiväkerhon toiminnassa jotakin sellaista, jota haluaisitte muuttaa tai kehittää?
-

Päiväkerhon ja kodin välinen yhteistyö

8. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat ovat teille päiväkerhon ja kodin välisessä yhteistyössä? (1 = vähiten tärkeä, 5 = hyvin tärkeä)

Päiväkerhon toiminnasta ja sisällöistä tiedottaminen

Mahdollisuus keskustella lapsen liittyvistä asioista

Perheen ja seurakunnan välisen yhteyden vahvistaminen
Kodin kristillisen kasvatuksen tukeminen

9. Miten lapsenne päiväkerhossa on mielestänne onnistuttu näissä asioissa? (1 = huonosti, 5 = erittäin hyvin)

Päiväkerhon toiminnasta ja sisällöistä tiedottaminen
Mahdollisuus keskustella lapseen liittyvistä asioista
Perheen ja seurakunnan välisen yhteyden vahvistaminen
Kodin kristillisen kasvatuksen tukeminen

10. Mitä palautetta haluaisitte antaa päiväkerhonne lastenohjaajille?
-

KIITOS VASTAUKSISTANNE!

LIITE 2: Kyselylomake musakerhoon osallistuneille perheille

MUSAKERHOJEN PALAUTELYSELY 2016-2017

1. Mistä olette saaneet tietoa lapsille ja perheille suunnatusta seurakunnan toiminnasta?
 - Internetistä (seurakunnan nettisivut, Facebook)
 - Sanomalehdestä
 - Seurakunnan toimintaesitteestä / ilmoitustaululta
 - Seurakunnan työntekijältä
 - Kaverilta / tutulta
 - Muulta palvelutaholta (esim. neuvola)
 - Muualla, mistä?

2. Mitä kautta mieluiten saisitte tietoa seurakunnan lapsille ja perheille suunnatusta toiminnasta?
 - Internetistä (seurakunnan nettisivut, Facebook)
 - Sanomalehdestä
 - Seurakunnan toimintaesitteestä / ilmoitustaululta
 - Seurakunnan työntekijältä
 - Kaverilta / tutulta
 - Muulta palvelutaholta (esim. neuvola)
 - Muualla, mistä?

Musakerhon toiminnan sisältö

3. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat ovat teille musakerhon toiminnassa? (1 = vähiten tärkeä, 5 = hyvin tärkeä)

Hengellisyys (hartaudet, hengelliset laulut, virret)
 Laululeikit ja lorut
 Liikkeen ja musiikin yhdistäminen
 Sosiaalisten taitojen harjoittelu
 Soitinten käyttö
 Uusien laulujen harjoittelu

4. Miten musakerhossa on mielestänne onnistuttu näissä toiminnan sisällöissä? (1 = huonosti, 5 = erittäin hyvin)

Hengellisyys (hartaudet, hengelliset laulut, virret)

Laululeikit ja lorut
 Liikkeen ja musiikin yhdistäminen
 Sosiaalisten taitojen harjoittelu
 Soitinten käyttö
 Uusien laulujen harjoittelu

5. Onko musakerhon toiminta ollut mielestänne riittävän monipuolista?
 Kyllä / Ei

6. Millaista toimintaa erityisesti toivoisitte musakerhossa olevan?

7. Onko musakerhon toiminnassa jotakin sellaista, jota haluaisitte muuttaa tai kehittää?

Musakerhon ja kodin välinen yhteistyö

8. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat ovat teille musakerhon ja kodin välisessä yhteistyössä? (1 = vähiten tärkeä, 5 = hyvin tärkeä)

Musakerhon toiminnasta ja sisällöistä tiedottaminen
 Mahdollisuus keskustella lapseen ja perheeseen liittyvistä asioista
 Perheen ja seurakunnan välisen yhteyden vahvistaminen
 Kodin kristillisen kasvatuksen tukeminen

9. Miten musakerhossa on mielestänne onnistuttu näissä asioissa? (1 = huonosti, 5 = erittäin hyvin)

Musakerhon toiminnasta ja sisällöistä tiedottaminen
 Mahdollisuus keskustella lapseen liittyvistä asioista
 Perheen ja seurakunnan välisen yhteyden vahvistaminen
 Kodin kristillisen kasvatuksen tukeminen

10. Mitä palautetta haluaisitte sanoa musakerhonne lastenohjaajille?

KIITOS VASTAUKSISTANNE!